

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2012, Volume: 7, Number: 1, Article Number: 1C0472

EDUCATION SCIENCES

Received: October 2010

Accepted: January 2012

Series : 1C

ISSN : 1308-7274

© 2010 www.newwsa.com

Oğuz Gürbüzürk

Sevda Koç

Inonu University

sevdakc@gmail.com

ogurbuzturk@inonu.edu.tr

Malatya-Turkey

21. YÜZYILDA ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLGİ OKURYAZARLIK BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı, 21.yüzyılda öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerini değerlendirmektir. Araştırma, genel tarama modeline dayanmaktadır. Araştırmanın evrenini 2009-2010 Öğretim yılında Malatya İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ne bağlı bölümlerin son sınıflarındaki öğretmen adayları; örneklemini ise bu öğretmen adayları arasından tesadüfî olarak seçilmiş 480 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş 'Bilgi Okuryazarlık Becerisi Anketi'' kullanılmıştır. Sonuçta, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerini çoğunlukla yerine getirdikleri; çeşitli değişkenlere (cinsiyet, bölüm, vb.) göre, öğretmen adaylarının görüşleri arasında genelde anlamlı bir fark olmadığı, ancak özelde bazı maddeler için anlamlı farklara rastlandığı, ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlara dayalı olarak, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerini geliştirme ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bilgi Toplumu, Öğretmen Adayı, Yaşam Boyu Öğrenme, Öğretmen Yetiştirme, Bilgi Okuryazarlığı

THE EVALUATION OF THE SKILLS OF TEACHER CANDIDATES' INFORMATION LITERACY IN THE 21ST CENTURY

ABSTRACT

The main purpose of this study is to evaluate of the skills of teacher candidates' information literacy in the 21st century. The research is based on survey method. The population of the study has been built up by the students who were at the their final year in the 2009-2010 academic year in the departments of Education Faculty of Inonu University and its sample has been built up by randomly chosen 480 students from these teacher candidates. In the research, as the means of getting data, 'Information Literacy Skill Survey' which was developed by the researchers has been used. In conclusion, it has been found out that the teacher candidates mainly perform their information literacy skill; according to the different variables (gender, department, etc.), that in general there isn't a significant difference among the views of the teacher candidates, but, in specific for some of the items, significant differences have been found. Being predicated on these results, the teacher candidates have been proposed to develop their information literacy skills.

Keywords: Information Society, Teacher Candidate, Life Long Education, Teacher Training, Information Literacy

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

21. Yüzyılın toplum yapısı olan bilgi toplumunun en önemli özelliği "değişimin" sürekli olmasıdır. Değişimle birlikte dünyada meslek alanlarında, iş hayatında, ihtiyaç duyulan becerilerde, bilgilerin niteliğinde ve niceliğinde artışlar görülmektedir. Mesela, 17.yüzyılda yaşamış orta kültürlü bir kişinin hayatı boyunca görmüş bütün basılı bilgiler, New York Times gazetesinin sadece bir haftalık basımına karşılık gelmektedir. Bunun nedeni, bilgi çağında her beş yılda bir bilginin dörde katlanmasıdır. Bilginin hızlı bir şekilde değişimi sonucu, Amerikan Birleşik Devletleri gibi gelişmiş ülkeler, yılda 100 milyondan fazla resmi yayın üretmektedir. Resmi yayının dışında, 30 Eylül 2005 itibarıyla internet kullanıcılarının sayısı dünya genelinde 957.753.672'ye ulaşırken, 4 Temmuz 2005 verilerine göre, sadece Google arama motoru tarafından erişime sunulan web sayfası sayısının 5 milyar olduğu açıklanmıştır (Polat, 2006: 250). Bilginin ve teknolojinin hızlı bir şekilde kullanıldığı "bilgi çağında" böylelikle yeni nesil, teknoloji ile büyüyen ve bilgisayar oyunları oynayan, elektronik postalar, cep telefonları ve internet yolu ile iletişim kuran nesiller haline gelmiştir. Yani günümüz gençleri, üniversiteden mezun olana kadar ortalama 10.000 saat dijital oyun oynayan, 200.000 saat elektronik mesajlarını kontrol eden, 10.000 saat cep telefonu ile konuşan, 20.000 saat televizyon izleyen ve en fazla 5.000 saat kitap okuyan bireylerdir (Ocak, 2008: 8). Böylelikle yeniçağda yetişen bireyler teknolojiyi yakından takip eden, bilgileri başta internet ortamında ulaşan, kullanan kişilerdir. Oysaki internet ve benzeri yollarla elde edilen bilgiler çok kısa sürede değişime uğramaktadır. Örneğin, ulaşılan bir bilginin internette geçerli kalma süresi 44 gündür. Fakat kitaplar yolu ile elde edilen bilgiler, hem güvenilirdir hem de birey istediği zaman mekan sınırlaması olmaksızın, bilgiye tekrar tekrar ulaşabilmekte ve okuyabilmektedir (Kurbanoğlu, 2002: 13; Koç ve Koşaner, 2005).

Bireyin okuryazar olması ve bilgileri sürekli yenileyerek kullanması, bilgiye ulaşması ve bilginin hızlı bir şekilde değişime uğradığı çağda okuması için dünyada belli başlı kurum ve kuruluşlar önemli çalışmalar yapmaktadır. Bunlardan biri Birleşmiş Milletlerdir. Birleşmiş Milletler dünyada okuryazar sayısını arttırmak amacıyla, 1990 yılını "uluslararası okuryazarlık yılı" olarak ilan etmiştir. Birleşmiş Milletlerin ve diğer kuruluşların önem verdiği okuryazarlık kavramı, çeşitli sanat yapıtlarını okuma, bireyin bunları kendi ifadeleri ile yorumlama, yorumlar sonucu yeni bilgiler üretme, bilgileri toplumdaki diğer bireylerle paylaşarak toplumun gelişimine katkı sağlama ve entelektüel becerileri geliştirme olarak tanımlanmaktadır (Kıncal ve Kartal, 2009: 321). Başka bir deyişle, okuryazarlık okuma ve yazma eylemlerinden meydana gelmiş, genel olarak yazı ve sembollerin eyleme dönüştürülmesidir. Okuryazarlık bu anlamda hiç kuşkusuz içinde bulunduğumuz 21.yüzyılın en önemli iletişim aracıdır. Çünkü okuryazarlık kavramı, birçok alanda kullanım alanı (görsel okuryazarlığı, bilgisayar okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, ağ okuryazarlığı gibi) bulmaktadır. Okuryazarlık kavramının kullanım alanının geniş olmasından dolayı, dünya ülkelerinde farklı tanımları yapılmıştır. Mesela, İngilizce konuşulan ülkelerde "literacy" kavramı olarak kullanılmaktadır. Literacy sadece kavram olarak kalmamakta günlük yaşamımızda diğer kavramlarla birleşmektedir. Örneğin, Latince kökünden gelen "informato" kavramı; elde edilen verilerin yeni bir boyut kazandırılarak biçimlendirilmesi, sonuçların yargılanması, bunlar hakkında akıl yürütülmesidir (Balay, 2004: 66; Numanoğlu, 1999: 342). Informato kavramı ile birleşen "literacy" bu

gün bilginin depolandığı, işlendiği, üretildiği, bilginin hızlı bir şekilde değişime uğradığı çağ olan "Bilgi Çağının" en önemli kavramlarından biri olan "Information literacy (Bilgi Okuryazarlığı) oluşturmuştur. Bilgi okuryazarlığı, kavram olarak ilk defa 1974 yılında Paul Zurkowski'nin NCLIS (National Commission on Libraries and Information Science-Kütüphaneler ve Bilgi Bilim Ulusal Komisyonu) toplantısında rapor halinde sunulmuştur. ABD Ulusal Kütüphaneler ve Enformasyon Bilimi Komisyonuna sunulan raporda, insanların bilgiye ulaşmak için farklı bilgi kaynaklarını kullandığını, karşılaştıkları problemleri elde edilen bilgiler aracılığıyla çözdüğünü ve insanların yaşam boyu öğrenmeye açık olduğunu vurgulamıştır (Doyle, 1994: 5-6). 1984 yılının bilgi okuryazarlık hedeflerinin açıklandığı toplantıda, bilgi okuryazarlığın bireyin bilgiye ulaşması, bilgiyi aktif bir şekilde elde etmesi, bilgiyi eleştirel düşünmede ve problem çözmeye kullanması, bilgi edinme stratejilerinin geliştirmesi, olarak tanımlanmıştır (Behrens, 1994: 311; Andertta, 2005: 7; Bruce, 2000:209). Bu tanımda, bilgi okuyazar olan bir birey, üst düzey düşünme becerisine sahip olmanın dışında, aynı zamanda yaşam boyu öğrenen kişidir (Erdem ve Akkoyunlu, 2002: 128). Böyle bireylerin yetişmesinde eğitimin en önemli ögesi olan öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Öğretmenlerinde bu görevleri de yerine getirmesi içinde, başta üniversite sıralarında bu becerilerin büyük bir kısmını kazanması gerekmektedir (Doğan, 2007: 367). Alvin Toffler (1992)'ın belirttiği gibi, "geleceğin cahili okuma yazma bilmeyen değil de, bilgiye nasıl erişebileceğini bilmeyendir" (Aktaran: Saatçioğlu, Özmen ve Özer, 2003: 49). Bunun içinde, gerek öğretmenlerin gerekse de öğretmen adaylarının bilgiyi nasıl kullanabileceğini, nasıl erişebileceğinin ötesinde, "bilgi yöneticisi, bilgi ile öğrenen arasında arabulucu, rehber, yaşam boyu öğrenen ve aynı zamanda öğreten kişi olmalıdır." (Merter ve Koç, 2010: 525).

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

21. yüzyılda sürekli artan bilgi miktarı, bilim ve teknolojiye yaşanan gelişmeler beraberinde bir takım kavramların önem kazanmasını sağlamıştır. Bu kavramlardan biri yaşam boyu öğrenme, diğeri ise, bilgi okuryazarlığıdır. Yaşam boyu öğrenme; bireyin yaşamı boyunca öğrenmeye açık olması, potansiyellerini kullanması, yeterliliklerini geliştirmesi sürecidir. Bireyler bu süreçte, hayatları boyunca elde etmiş oldukları bilgileri ve becerileri yaşamlarında uygulama fırsatı bulmaktadırlar. Dolayısıyla 21. yüzyılda yetiştirilmek istenen insan profilinde bulunan beceriler arasında; bilgilere erişen, bilgileri düzenleyen elde etmiş oldukları bilgileri başka insanlarla paylaşan kişiler olmalıdır. Sözü edilen beceriler, yaşam boyu öğrenmenin temel anahtarı niteliğindeki bilgi okuryazarlığı kavramına işaret etmektedir. Bilgi okuryazarlığı birey, öğrenmeyi öğrenen, bilgi seçicisi bilincine sahip olan, bilgisayar ve çeşitli teknolojik araçlarını kullanabilen, bilginin değiştiği dünyada de değişime açık olan, bilgileri yapılandıran ve bu becerileri kullanan kişidir. Bu becerilerin bireye kazandırılmasında, öncelikli sorumluluk eğitim kurumlarına düşmektedir. Öğrencilerine çağın gerektirdiği bilgi, beceri ve davranışları kazandırmakla yükümlü üniversitelerin de bu anlamda sorumlulukları bulunmaktadır. Çünkü günümüzde hazırlanan programların temel amaçları arasında da yaşam boyu öğrenen bireyler, bilgi okuryazarlığı becerisi olan bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Bu hedeflerin gerçekleşmesi için atılması gereken ilk adımda, üniversite sıralarında eğitim gören öğretmen adaylarının bilgi ihtiyacını belirleme, bilgiyi arama stratejisi geliştirme,

farklı bilgi kaynaklarına başvurma, kaynaklardan elde etmiş olduğu bilgileri özümseyerek yeniden sentezleme, bilgileri değerlendirme gibi bilgi okuryazarlık becerileri ile donatılmaları gerekmektedir.

Yapılan bu araştırma, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerinin belirlenmesi açısından önemlidir. Bu araştırma, üniversite programlarının bireye bilgi okuryazarlık becerisini kazandırmada, hizmet içi eğitimden önce verilen eğitimlerle bireyin çağın koşullarına uyum sağlayacak şekilde yetiştirilmelerinde ve bu konuda yapılacak araştırmalarda yol göstermesi beklenmektedir. Bu amaç doğrultusunda "21.yüzyılda öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri nelerdir?" Sorusundan yola çıkılarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerinin dağılımı nasıldır?
- Cinsiyetlerine göre, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri arasında anlamlı fark var mıdır?
- Bölümlerinin hangi öğretim kademesine öğretmen yetiştirdiğine göre, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri arasında anlamlı fark var mıdır?
- Mezun oldukları liseye göre, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri arasında anlamlı fark var mıdır?
- Öğrenim boyunca kaldıkları yere göre, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri arasında anlamlı fark var mıdır?
- Yabancı dil düzeylerine göre, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri arasında anlamlı fark var mıdır?
- En çok okuduğu kitap türüne göre, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri arasında anlamlı fark var mıdır?
- Bilgisayara erişim olanaklarına göre, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri arasında anlamlı fark var mıdır?

3. YÖNTEM (METHOD)

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araç ve teknikleri verilerin analizi ve değerlendirilmesi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli (The Research Model)

Bu araştırma tarama modeli kapsamında ilişkisel tarama modeline dayalıdır. Tarama modeli Karasar (1998: 77)'a göre, "geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır". İlişkisel tarama; "iki ve daha çok sayıda değişken arasında birlikte değişim varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir." (Karasar, 1998: 81). Bu araştırma, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerinin durumunu ortaya koyması nedeniyle tarama modeline; bu becerilerin çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını göstermesi nedeniyle de ilişkisel tarama modeline dayalıdır.

3.2. Evren ve Örneklem (Population and Sample)

Araştırmanın evrenini 2009-2010 Öğretim yılı Bahar yarıyılında Malatya İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ne bağlı bölümlerin son sınıflarındaki öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklemi ise, İlköğretim Bölümünün; Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünün; Müzik Öğretmenliği, Resim-iş Öğretmenliği programlarında, Eğitim Bilimleri Bölümünün; Rehberlik Psikolojik Danışmanlık

Öğretmenliği programında, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümünün; Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği programında, Yabancı Diller Eğitimi Bölümünün; İngilizce Öğretmenliği programında, Beden Eğitimi ve Spor Bölümünün; Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği programında, Türkçe Eğitimi Bölümünün, Türkçe Öğretmenliği programında öğrenim gören ve tesadüfî örnekleme yolu ile belirlenmiş, 480 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Tesadüfî örnekleme Balcı (2005: 84)'ya göre '' bu tür örneklemede evrendeki her birimin örnekleme seçilmede eşit ve bağımsız olma olasılığı vardır. Eşitlik evrendeki her birimin örnekleme girmede eşit şansının olduğunu ifade eder.'' şeklinde tanımlanmaktadır Araştırmancının evrenini oluşturan öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımı Tablo 1.'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırmancının evrenini oluşturan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımları
(Table 1. The distribution of the students that constitute the population of the research according to their departments)

BÖLÜM	NORMAL ÖĞRETİM		İKİLİ ÖĞRETİM		
	Erkek	Bayan	Erkek	Bayan	
EĞİTİM FAKÜLTESİ	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	29	10	-	-
	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği	33	16	-	-
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	42	25	29	26
	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	49	25	35	30
	İngilizce Öğretmenliği	6	21		
	Müzik Öğretmenliği	17	21	17	14
	Okul Öncesi Öğretmenliği	9	36		
	Rehberlik Psikolojik Danışmanlık Öğretmenliği	23	26		
	Resim-iş Öğretmenliği	19	20	9	22
	Sınıf Öğretmenliği	43	27	30	38
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	25	19	33	18
	Türkçe Öğretmenliği	33	23	36	23
	TOPLAM	328	269	189	171
Erkek+ Bayan	597		360		

3.3. Araştırmancının Veri Toplama Araçları (Instruments)

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen '' **Bilgi Okuryazarlık Becerisi Anketi**'' kullanılmıştır. Anketin geliştirilmesi için öncelikle yerli ve yabancı literatür taramış ve buradan elde edilen bilgiler ışığında anket için madde havuzu oluşturulmuştur. Anketin kapsam geçerliğini sağlamak üzere, uzman kanısına (bilgi okuryazarlığı konusunda çalışmaları olan iki; eğitim bilimleri alanından dört; istatistik alanından bir öğretim üyesi) başvurulmuştur. Maddelerin anlaşılıp anlaşılmadığını ve seviyeye uygun olduğunu belirlemek için, Eğitim Fakültesinin Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi, Beden Eğitimi ve Spor, Müzik, Sınıf, Türkçe, Öğretmenliği Bölümlerinden bir grup öğretmen adayı üzerinde ön uygulaması yapılmıştır. Uzman kanısı ve ön uygulama sonuçları ışığında 24 maddeden oluşan anket ortaya çıkmıştır. Ankette ''hiç (1), Nadiren (2) ve Bazen (3), Çoğunlukla (4), Her zaman (5) şeklinde derecelendirilmiş 5'li seçenekler yer almaktadır. Aralıkların eşit olduğu varsayımdan hareket edilerek aritmetik ortalamalar için puan aralığı 0.80 olarak bulunmuştur. (Puan aralığı= En Yüksek Değer- En

Düşük Değer/5)=4/5=0.80. Bu durumda aritmetik ortalamaların değerlendirme aralığı, 1.00-1.80= Hiç; 1.81-2.60= Nadiren; 2.61-3.40= Bazen, 3,41-4.20=Çoğunlukla; 4.21-5.00=Her zaman olarak belirlenmiştir. Madde bazında ayrıntılı analiz ve yorumlar yapabilmek amacıyla anket maddeleri birbirinden bağımsız ele alındığı için, elde edilen puanların güvenilirliğiyle ilgili (Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı gibi) bir analize gidilmemiştir.

3.4. Verilerin Analizi (Data Analysis)

Araştırmada 24 maddelik '' **Bilgi Okuryazarlık Becerisi Anketi**'' ile toplanan veriler SPSS 15.0 paket programıyla değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde, her bir madde ile ilgili olarak öğretmen adaylarının görüşlerinin frekans, yüzde, aritmetik ortalamaya, standart sapmaları tablo halinde verilmiştir. Cinsiyet, bölüm, lise türü, öğrenim boyunca kaldıkları yer, yabancı dil düzeyleri, en çok okunan kitap türü, bilgisayara erişim olanakları açısından öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı, anket maddeleri ayrı ayrı ele alınarak, verilerin homojen dağıldığı maddelerde t-testi ya da tek yönlü varyans analizi ile yoklanmış; farkın hangi boyutlar arasında olduğunu belirlemek üzere LSD testi kullanılmıştır. Dağılımın homojen olmadığı maddelerin analizi ise, Mann-Whitney U ya da Kruskal- Wallis H testleri ile yapılmıştır. Çalışmada anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak alınmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR (FINDINGS AND INTERPRETATIONS)

Burada alt problemlere göre, araştırmadan elde edilen bulgular sırasıyla verilir yorumları yapılmıştır. Alt problemlerden anlamlılık testlerine tabi tutulanlarda tüm maddelerin istatistiksel bulgularına değil; sadece anlamlı fark gözlemlenen maddelerle ilgili bulgulara ve yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Becerilerinin Dağılımına İlişkin Bulgular (The Findings Related with the Distribution of the Teacher Candidates' Information Literacy)

Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerine ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri ile ilgili görüşlerinin dağılımı

(Table 2. The distribution of the views of the teacher candidates about the information literacy skills)

Madde No	Hiç		Nadiren		Bazen		Çoğunlukla		Her Zaman		\bar{x}	S
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
16	4	0,8	10	2,1	65	13,5	226	47,1	175	36,5	4,16	0,80
22	4	0,8	21	4,4	78	16,3	183	38,1	194	40,4	4,13	0,90
1	1	0,2	13	2,7	87	18,1	207	43,1	172	35,8	4,11	0,80
10	9	1,9	17	3,5	55	11,5	234	48,8	165	34,4	4,10	0,87
2	2	0,4	20	4,2	70	14,6	228	47,5	160	33,3	4,09	0,82
21	3	0,6	13	2,7	84	17,5	230	47,9	150	31,3	4,06	0,80
20	5	1,0	23	4,8	95	19,8	204	42,5	153	31,9	3,99	0,90
12	5	1,0	22	4,6	92	19,2	240	50,0	121	25,2	3,94	0,85
24	6	1,3	33	6,9	100	20,8	227	47,3	114	23,8	3,85	0,90
9	8	1,7	33	6,9	107	22,3	211	44,0	121	25,2	3,84	0,94

Tablo 2'nin devamı

19	7	1,5	25	5,2	129	26,9	215	44,8	104	21,7	3,80	0,89
13	2	0,4	23	4,8	131	27,3	244	50,8	80	16,7	3,79	0,79
6	14	2,9	43	9,0	108	22,5	184	38,3	131	27,3	3,78	1,04
11	8	1,7	45	9,4	107	22,3	205	42,7	115	24,0	3,78	0,97
8	6	1,3	39	8,1	130	27,1	214	44,6	91	19,0	3,72	0,91
5	12	2,5	49	10,2	127	26,5	199	41,5	93	19,4	3,65	0,98
18	7	1,5	61	12,7	141	29,4	189	39,4	82	17,1	3,58	0,96
17	17	3,5	62	12,9	133	27,7	187	39,0	81	16,8	3,53	1,03
15	16	3,3	67	14,0	151	31,5	183	38,1	63	13,1	3,44	0,99
14	38	7,9	78	16,3	162	33,8	154	32,1	48	10,0	3,20	1,08
4	43	9,0	99	20,6	167	34,8	128	26,7	43	9,0	3,06	1,09
3	34	7,1	129	26,9	195	40,6	86	17,9	36	7,5	2,91	1,01
7	52	10,8	132	27,5	146	30,4	112	23,3	38	7,9	2,90	1,12
23	95	19,8	127	26,5	87	18,1	108	22,5	63	13,1	2,83	1,33

Genel Ortalama (\bar{x})=3,53

Tablo 2'ye göre, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri konusunda görüşlerinin ortalaması en düşük, 2,83 ile en yüksek 4,16 arasında değişmektedir. Genel ortalama ise, (\bar{x} =3.53) olduğu için bu bulgu, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerine yönelik çalışmaları çoğunlukla yerine getirdikleri biçiminde yorumlanabilir. Diğer taraftan öğretmen adayları bilgiye ulaşmada; bilgisayar ve diğer teknolojik araçları daha fazla kullandıkları, kendileri için belli bir araştırma stratejisi geliştirdikleri (neyi, nerede ve nasıl araştıracağını), ihtiyaçları olan bilgileri çoğunlukla seçtikleri görülmektedir. Ancak, öğretmen adayları bilginin hızla değişime uğradığı 21. yüzyılda dünyada farklı bilgi kaynaklarına ulaşmada yabancı dillerini geliştirmeye yönelik çok az çaba gösterdikleri, bilgiyi birincil kaynaktan elde etmede ve bilimsel etik kurallar çerçevesinde kullanmada nispeten daha az katılım gösterdikleri görülmüştür. Dolayısıyla, Bruce (1997)'ın belirttiği olduğu, bilgi okuryazarlığın yedi boyutu olan, bilgi teknolojisinin ve bilgi kaynaklarının kullanımı, bilgi sürecinin yönetilmesi, bilginin kontrolü, bilgi birikimi oluşturma, bilgi birikimini geliştirme, bilgeliğin becerisi gibi beceriler içerisinde öğretmen adayları en fazla, bilgi teknolojisinin kullanımı becerisi, en az bilgeliğin becerisini (değer yargıları, etik kurallar, bilgileri paylaşma vs.) gerçekleştirdikleri söylenebilir.

4.2. Cinsiyetlerine Göre, Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Becerileri İle İlgili Bulgular (According to Their Genders, the Findings Related With the Information Literacy Skills of the Teacher Candidates)

Cinsiyetlerine göre, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerine ilişkin görüşleri arasında 1.,3., 7.,8.,17 ve 20. maddelerde anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunamamıştır. Görüşler arasında anlamlı farkın olmadığı maddelerle ilgili bulgular, farklı cinsiyete sahip olsalar dahi, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerini yakın düzeylerde gerçekleştirdikleri, şeklinde yorumlanabilir. Anılan maddelerdeki anlamlı farklılığın hangi cinsiyete sahip öğretmen adaylarının lehine olduğunu gösteren bulgular Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyetlere göre öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerine ilişkin görüşleri arasındaki fark
(Table 3. According to their genders, the difference among the teacher candidates' views on the information literacy skills)

		Madde No		Değişken			
Cinsiyet	N	\bar{x}	S	sd	t	p	
1	Bayan Erkek	300 180	4,044,24	0,84 0,72	- 2,698	0,00*	
3	Bayan Erkek	300 180	2,82 3,08	0,97 1,06	- 2,680	0,00*	
7	Bayan Erkek	300 180	2,81 3,06	1,08 1,16	- 2,372	0,01*	
8	Bayan Erkek	300 180	3,65 3,83	0,89 0,92	- 2,155	0,03*	
17	Bayan Erkek	300 180	3,45 3,66	1,02 1,04	- 2,218	0,02*	
		Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	p	
20	Bayan Erkek	300 180	250.55223.76	75163,50 40276,50	2986.500	- 2,180	0,02

*p<0.05

Tablo 3'de görüldüğü gibi, 1.maddede belirtilen '**Bilgisayar ve diğer bilgi teknolojileri kullanarak bilgi kaynaklarına ulaşırım.**' ; 3.maddede belirtilen '**Bilgiye ulaşma aşamasında, araştırma yaptığım konunun uzmanı ile görüşür, literatür taraması yaparım.**' ; 7.maddede belirtilen '**Bilgi kaynaklarına ulaşma konusunda yayınlanan yasaları, yönetmelikleri, kurumsal politikaları yakından takip ederim.**'; 8.maddede belirtilen '**Araştırma sonucunda elde etmiş olduğum bilgileri eleştirel düşünmede ve problem çözmeye kullanırım.**'; 17.maddede belirtilen '**Elde etmiş olduğum bilgilerden yola çıkarak gelecekte bu bilgiler konusunda ne tür çalışmalar yapacağım konusunda planlar yaparım.**'; 20.maddede belirtilen '**Bilgileri bir araya getirdikten sonra onları başka insanlar ile sunarken kurallara uyarım**' şeklinde sıralanan görüşlerde, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır (p<0.05). Bu farklılık 1, 3, 7, 8, 17 maddelerinde, kız ve erkek öğretmen adayları arasında erkek öğretmen adaylarının lehine, 20. madde de ise, kız ve erkek öğretmen adayları arasında kız öğretmen adaylarının lehinedir. Bu bulgu, bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanma, ilgili araştırma konularında birden farklı kaynaktan bilgileri toplama ve bu bilgileri çeşitli kurallara bağlı olarak kullanma konusunda erkek öğrencilerin kız öğrencilere kıyasla daha fazla yerine getirdikleri, kız öğrencilerin ise bilgileri başka insanlara sunma ve belli kurallara uyma aşamasında erkek öğrencilere göre daha fazla katılım gösterdikleri biçiminde yorumlanabilir.

4.3. Bölümlerinin Hangi Öğretim Kademesine Öğretmen Yetiştirdiğine Göre, Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Becerileri ile İlgili Bulgular (According to for Which Teaching Level the Departments Educate Teachers, the Findings Related With the Information Literacy Skills of the Teacher Candidates)

Bölümlerinin hangi öğretim kademesine öğretmen yetiştirdiği açısından bakıldığında, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerine ilişkin görüşleri arasında 16. ve 19.maddelerde anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Görüşler arasında anlamlı farkın olmadığı maddelerle ilgili bulgular, öğretim kademesinin öğretmen yetiştiren bölümlerinin farklı olmasına rağmen, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerini yakın düzeylerde gerçekleştirdikleri, şeklinde yorumlanabilir. Anılan maddelerdeki anlamlı farklılığın hangi öğretim kademesinin öğretmen yetiştiren bölümleri lehine olduğunu gösteren bulgular Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Bölümlerinin hangi öğretim kademesine öğretmen yetiştirdiğine göre, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri ilişkin görüşleri arasındaki fark

(Table 4. According to for which teaching level the departments educate teachers, the difference among the teacher candidates' views on the information literacy skills)

Madde No	Bölüm	Değişken			sd	t	p	
		N	\bar{x}	S				
16	İlköğretime Öğretmen Yetiştirme	265	4,10	0,81	478	-	1,974	0,04*
	Hem İlköğretime hem de Orta öğretime öğretmen yetiştirme	215	4,25	0,78				
19	İlköğretime Öğretmen Yetiştirme	265	3,73	0,88		-	1,972	0,03*
	Hem İlköğretime hem de Orta öğretime öğretmen yetiştirme	215	3,89	0,88				

*p<0.05

Tablo 4'de görüldüğü gibi, 16. maddede belirtilen '' **Araştırma için verilen ödevi nerede ve nasıl araştıracağımı bilirim**'' ; 19. maddede belirtilen '' **Bilginin hızlı bir şekilde değiştiği dünyada yeni bilgileri meslek ve günlük yaşamımda kullanarak çevreye uyum sağladım.**'' maddelerinde anlamlı fark görülmüştür (p<0.05). Diğer bir deyişle, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri 16. ve 19. maddede ''hem ilköğretime hem de ortaöğretime öğretmen yetiştirenler'' bölümlerinin lehine farklılaşmaktadır. Bu bulgu, ''hem ilköğretime hem de ortaöğretime öğretmen yetiştirenler'' bölümler içerisinde yer alan ''Bilgisayar, Müzik, Beden, Resim, İngilizce, Rehberlik Psikolojik Danışmanlık Öğretmenliği'' programlarında öğrenim gören öğretmen adaylarının, ''İlköğretime öğretmen yetiştirenler'' bölümler içerisinde yer alan '' Sınıf, Fen, Okulöncesi Sosyal, İlköğretim Matematik, Türkçe Öğretmenliği'' programlarına göre, yeni bilgileri özümledikleri ve araştırma becerilerinin (Bilgiyi nerede ve nasıl araştıracağı) geliştiği şeklinde yorumlanabilir.

4.4. Mezun Oldukları Lise Türüne Göre, Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Becerileri ile ilgili Bulgular (According to the Type of the High School they Graduate from, the Findings Related With the Information Literacy Skills of the Teacher Candidates)

Mezun oldukları lise türüne göre, öğretmen adaylarının bilgi okuryazar becerilerine ilişkin görüşleri arasında 24. ve 8.maddelerde anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Görüşler arasında anlamlı farkın olmadığı maddelerle ilgili bulgular, mezun oldukları lise türüne göre farklılık göstermesine rağmen, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerini yakın düzeylerde gerçekleştirdikleri, şeklinde yorumlanabilir. Anılan maddelerdeki anlamlı farklılığın hangi lise türünün lehine olduğunu gösteren bulgular Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Mezun oldukları lise türüne göre öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerine ilişkin görüşleri arasındaki fark (Table 5. According to the type of the high school they graduate from, the difference among the teacher candidates' views on the information literacy skills)

		Madde No		Değişken			
	Lise Türü	N	\bar{x}	S	sd	t	p
24	Genel Lise	423	3,81	0,90	478	-3,047	0,02*
	Mesleki-Teknik Lise	57	4,19	0,85			
	Lise Türü	N	Sıra Ort.	Sıra Top. U	Z	p	
8	Genel Lise	423	230,7	60968,50	25723,50	-1,94	0,01*
	Mesleki-Teknik Lise	57					

*p<0.05

Tablo 5'de görüldüğü gibi, 24. maddede belirtilen, '' **Bilgiye ulaşmada başarısız olduğum durumlarda ümidimi kesmeyip farklı yöntemlere başvururum.**'' ; 8. maddede belirtilen, '' **Araştırma sonucunda elde etmiş olduğum bilgileri eleştirel düşünmede ve problem çözmede kullanırım**'' ilişkin görüşte anlamlı fark Mesleki-Teknik lise mezunu olan öğretmen adayların lehinedir (p<0.05). Bu bulgu, öğretmen adaylarının bilgiyi araştırmada karşılaştıkları problemleri çözmek için farklı yöntemlere başvurdukları ve bilgiyi bir plan çerçevesinde kullandıklarına ilişkin görüşlerinde mesleki-tekniik lise mezunu olan öğretmen adaylarının, genel lise mezunu olan öğretmen adaylarına göre daha fazla katılım gösterdikleri şeklinde yorumlanabilir.

4.5. Öğrenim Boyunca Kaldıkları Yere Göre, Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Becerileri ile ilgili Bulgular (According to Their Accomodation During Their School Life, the Findings Related With the Information Literacy Skills of the Teacher Candidates)

Öğrenim boyunca kaldıkları yere göre, öğretmen adaylarının bilgi okuryazar becerileri ilişkin görüşleri arasında 1., 3, 11. ve 22. maddelerde anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunamamıştır. Görüşler arasında anlamlı farkın olmadığı maddelerle ilgili bulgular, öğrenim boyunca kaldıkları yere göre farklılık rağmen, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerini yakın düzeylerde gerçekleştirdikleri, şeklinde yorumlanabilir. Anılan maddelerdeki anlamlı farklılığın öğrenim boyunca kaldığı yerlerden hangisinin lehine olduğunu gösteren bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrenim boyunca kaldıkları yerlere göre öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerine ilişkin görüşleri arasındaki fark (Table 6. According to their accomodation during their school life, the difference among the teacher candidates' views on the information literacy skills)

Madde Değişken No											
	İkametgah	N	\bar{x}	S	Sıra Ort	Sd	χ^2	P	A.F (MWU)		
1	Arkadaş. evde	135	4,06	0,74	229,23	2	13,387	0,01*	1-3		
	Ailemle birlikte	204	4,25	0,81	264,91	477					
	Yurtta	141	3,96	0,83	215,97	479					
Madde Değişken No											
	İkametgah	N	\bar{x}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	P	A.F LSD
3	Arkadaş. evde	135	2,85	1,03	Gruplar arası	7,316	2	3,658	3,601	0,02*	2-3
	Ailemle birlikte	204	3,06	1,07	Gruplar İçi	484,516	477	1,016			
	Yurtta	141	2,78	0,88	Toplam	491,831	479				
11	Arkadaş. evde	135	3,81	0,96	Gruplar arası	8,915	2	4,457	4,814	0,02*	2-3
	Ailemle birlikte	204	3,90	0,93	Gruplar İçi	441,677	477	0,926			
	Yurtta	141	3,57	1,01	Toplam	450,592	479				
22	Arkadaş. evde	135	4,07	0,91	Gruplar arası	9,911	2	4,955	6,319	0,02*	2-3
	Ailemle birlikte	204	4,29	0,86	Gruplar İçi	374,081	477	0,784			
	Yurtta	141	3,96	0,90	Toplam	383,992	479				

*p<0.05

Tablo 6'da görüldüğü gibi, 3.maddede belirtilen '**Bilgiye ulaşma aşamasında, araştırma yaptığım konunun uzmanı ile görüşür, literatür taraması yaparım.**' ; 11.maddede belirtilen '**Elde etmiş olduğum bilgileri değerlendiririm.**' ; 22. maddede belirtilen '**Çalışmalarımı sunarken, konunun daha iyi anlaşılması için çeşitli teknolojik araçları kullanırım.**' ilişkin görüşlerde öğretmen adaylarının öğrenim boyunca aileleri ile birlikte kalanlar ile, arkadaşları ile evde ve yurtta kalanlar arasında ailesi ile birlikte kalanların lehine bir farklılık bulunmuştur. (p<0.05). Bu bulgu, Eğitim Fakültesinin son sınıfında okuyan öğretmen adaylardan ailesi ile birlikte kalanların, arkadaşları ile evde ve yurtta kalanlara göre bilgiye ulaşma-değerlendirme ve birçok bilgi kaynağından yararlanma gibi bilgi okuryazarlık becerilerini daha fazla yaptıkları biçiminde yorumlanabilir.

4.6. Yabancı Dil Düzeylerine Göre, Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Becerileri ile ilgili Bulgular (According to Their Levels of Foreign Languages, the Findings Related With the Information Literacy Skills of the Teacher Candidates)

Yabancı dil düzeylerine göre, öğretmen adaylarının görüşleri arasında fark olup olmadığı, ankette her bir madde için analiz edilmiş; 1.,2.,3.,9.,10.,12.,18.,20.,21.,22.,23.,24. maddelerde anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde anlamlı fark bulunmamıştır. Görüşler arasında anlamlı farkın olmadığı maddeler ile

ilgili bulgular, bilgi okuryazarlık becerileri konusunda yabancı dil düzeylerinin farklı olmasına rağmen, öğretmen adaylarının benzer düşündükleri şeklinde yorumlanabilir. Görüşler arasında anlamlı fark bulunan maddelere ilişkin bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Yabancı dil düzeylerine göre, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerine ilişkin görüşleri arasındaki fark (Table 7. According to their levels of foreign languages, the difference among the teacher candidates' views on the information literacy skills)

Madde No Değişken											
	Y. Dil	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top	Sd	Kareler Ort.	F	P	A.F(LSD)
1	Zayıf	210	3,95	0,86	Gruplar arası	12,268	3	4,089	6,463	0,00	1-4
	Orta	185	4,13	0,76	Gruplar İçi	301,198	476	,633			2-4
	İyi	61	4,27	0,71	Toplam	313,467	479				
	Çok İyi	24	4,66	0,48							
2	Zayıf	210	3,95	0,87	Gruplar arası	10,604	3	3,535	5,601	0,00	1-4
	Orta	185	4,17	0,71	Gruplar İçi	300,394	476	,631			2-4
	İyi	61	4,11	0,81	Toplam	310,998	479				3-4
	Çok İyi	24	4,62	0,49							
3	Zayıf	210	2,78	1,01	Gruplar arası	8,913	3	2,971	2,929	0,03	1-4
	Orta	185	2,97	1,01	Gruplar İçi	482,918	476	1,015			
	İyi	61	3,06	0,94	Toplam	491,831	479				
	Çok İyi	24	3,29	0,99							
9	Zayıf	210	3,74	0,96	Gruplar arası	7,954	3	2,651	3,063	0,02	1-4
	Orta	185	3,88	0,91	Gruplar İçi	412,013	476	,866			
	İyi	61	3,85	0,92	Toplam	419,967	479				
	Çok İyi	24	4,33	0,70							
10	Zayıf	210	4,10	0,81	Gruplar arası	6,614	3	2,205	2,936	,03	3-4
	Orta	185	4,07	0,93	Gruplar İçi	357,384	476	,751			
	İyi	61	3,98	0,92	Toplam	363,998	479				
	Çok İyi	24	4,58	0,42	Gruplar arası	5,884	3	1,961			
12	Zayıf	210	3,82	0,85	Gruplar İçi	338,241	476	,711	2,760	,04	1-4
	Orta	185	4,01	0,80							
	İyi	61	3,96	0,85	Toplam	344,125	479				
	Çok İyi	24	4,25	0,94							
	Zayıf	210	3,86	0,89	Gruplar arası	8,322	3	2,774	3,506	0,01*	1-4

Tablo 7'nin devamı											
	Orta	185	4,08	0,89	Gruplar İçi	376,659	476	,791	3,447	0,01*	1-4
	İyi	61	4,01	0,92	Toplam	384,981	479	2,296			
	Çok İyi	24	4,37	0,71	Gruplar arası	6,889	3	,666			
21	Zayıf	210	3,97	0,90	Gruplar İçi	317,078	476				
	Orta	185	4,17	0,73	Toplam	323,967	479				
	İyi	61	4,13	0,80							
	Çok İyi	24	4,41	0,65							
22	Zayıf	210	3,99	0,91	Gruplar arası	11,247	3	3,749	4,787	0,00*	1-4
	Orta	185	4,21	,89	Gruplar İçi		476				
	İyi	61	4,16	,85	Toplam		479				
	Çok İyi	24	4,62	,49							
	Y.Dil	N	\bar{X}	S	Sıra Ort	Sd	χ^2	P			A.F (MWU)
23	Zayıf	210	2,34	1,24	191,48	3	88.633	0,00*			1-2
	Orta	185	2,84	1,22	243,84	476					1-3
	İyi	61	2,85	0,94	345,01	479					1-4
	Çok İyi	24	4,25	1,25	378,06						2-4
24	Zayıf	210	3,68	0,94	215,35	3	17.404	0,00*			1-2
	Orta	185	3,97	0,83	258,57	476					1-4
	İyi	61	3,90	0,90	247,48	479					
	Çok İyi	24	4,29	0,69	303,60						

*p<0.05

Tablo 7'de görüldüğü gibi, 1.maddede belirtilen ''Bilgisayar ve diğer bilgi teknolojileri kullanarak bilgi kaynaklarına ulaşırım.''; 2.maddede belirtilen'' Bir konu hakkında araştırma yaparken, birden farklı kaynaktan araştırma yaparım.''; 3.maddede belirtilen '' Bilgiye ulaşma aşamasında, araştırma yaptığım konunun uzmanı ile görüşür, literatür taraması yaparım.''; 9.maddede belirtilen '' Bilgileri nerede, ne zaman ve nasıl kullanacağımı plan yaparak belirlerim.''; 10.maddede belirtilen '' Bilgileri uygulama aşamasında elde etmiş olduğum bütün bilgileri değil, ihtiyacım olan bilgileri kullanırım.''; ;12.maddede belirtilen '' Bilgileri kendi içinde düzenlerim.''; ; 18.maddede belirtilen ''Öğrenmeyi öğrenme'' adına sınıfta ve ya başka yerde karşılaştığım yeni bilgiler konusunda araştırma yapmak için grup ve ya bireysel etkinliklere katılırım.''; 20.maddede belirtilen '' Bilgileri bir araya getirdikten sonra onları başka insanlar ile sunarken kurallara uyarım.''; ; 21.maddede belirtilen '' Araştırma yapacağım konunun içeriği çok geniş ise, konuyu kendi içinde sınırlandırırım.''; ; 22.maddede belirtilen '' Çalışmalarımı sunarken, konunun daha iyi anlaşılması için çeşitli teknolojik araçları kullanırım.''; ; 23.maddede belirtilen '' Bilgiyi elde etmek ve yorumlamak için yabancı dilimi geliştirmeye çalışırım.''; ; 24.maddede belirtilen '' Bilgiye ulaşmada başarısız olduğum durumlarda ümidimi kesmeyip farklı yöntemlere başvururum.''' ilişkin görüşlerde öğretmen adaylarının yabancı dil düzeyleri ''çok iyi '' olanlar ile, '' zayıf, iyi, orta '' düzeyde olanlar arasında yabancı dil düzeyleri ''çok

iyi '' lehine bir fark bulunmuştur. ($p < 0.05$). Bu bulgu öğretmen adaylarının bilgileri organize etme, seçme, sınırlama, farklı yöntemlere başvurma, yabancı literatür için yabancı dil öğrenme ve elde edilen bilgileri başka insanlara paylaşma, işbölümü, sorumluluk gibi bilgi okuryazarlık becerileri ''çok iyi'' olanların daha fazla yaptıkları biçiminde yorumlanabilir.

4.7. En Çok Okuduğu Kitap Türüne Göre, Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Becerileri ile ilgili Bulgular (According to the Type of Their Most Read Book, the Findings Related With the Information Literacy Skills of the Teacher Candidates)

En çok okunan kitap türüne göre, öğretmen adaylarının bilgi okuryazar becerileri ilişkin görüşleri arasında 2., 16 ve 22. maddelerde anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunamamıştır. Görüşler arasında anlamlı farkın olmadığı maddelerle ilgili bulgular, en çok okunan kitap türüne göre farklılık göstermesine rağmen, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerini yakın düzeylerde gerçekleştirdikleri, şeklinde yorumlanabilir. Anılan maddelerdeki anlamlı farklılığın en çok okunan hangi kitap türünün lehine olduğunu gösteren bulgular Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. En çok okunan kitap türüne göre öğretmen adaylarının, bilgi okuryazarlık becerilerine ilişkin görüşleri arasındaki fark (Table 8. According to the type of their most read book, the difference among the teacher candidates' views on the information literacy skills)

		Madde No		Değişken							
	Kitap Türü	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top	Sd	Kareler Ort.	F	P	A.F (LSD)
2	Roman	303	4,08	0,79	Gruplar arası	6,488	3	2,163	3,381	0,01*	3-4
	Hikaye ve Şiir	30	3,93	0,87	Gruplar İçi	304,510	476	,640			
	Mesleğim İle İlgili Kitaplar	70	4,27	0,83	Toplam	310,998	479				
16	Diğer	77	3,87	0,78							
	Roman	303	4,22	0,76	Gruplar arası	5,216	3	1,739	2,776	0,04*	1-3
	Hikaye ve Şiir	30	3,90	0,96	Gruplar İçi	298,109	476				
	Mesleğim İle İlgili Kitaplar	70	4,21	0,87	Toplam	303,325	479				
	Diğer	77	4,00	0,76							
22	Roman	303	4,15	0,83	Gruplar arası	7,664	3	2,555	3,231	0,02	2-4
	Hikaye ve Şiir	30	4,37	0,81	Gruplar İçi	376,328	476	,791			
	Mesleğim İle İlgili Kitaplar	70	4,23	0,92	Toplam	383,992	479				
	Diğer	77	3,87	1,08							

* $p < 0.05$

Tablo 8'de görüldüğü gibi, 2.maddede belirtilen '' **Bir konu hakkında araştırma yaparken, birden farklı kaynaktan araştırma yaparım.**''; 16. maddede belirtilen '' **Araştırma için verilen ödevi nerede ve nasıl araştıracağımı bilirim**'' ; 22.maddede belirtilen '' **Çalışmalarımı sunarken, konunun daha iyi anlaşılması için çeşitli teknolojik araçları kullanırım.**''ilişkin görüşlerde öğretmen adaylarının okudukları kitap türü arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. ($p<0.05$). Bu fark; öğretmen adaylarının 2. maddeye ilişkin görüşlerinde kitap türü bakımından ''meslekleri ile '' ilgili kitaplar, 16.maddeye ilişkin görüşlerinde ''Roman'' ve 22. maddeye ilişkin görüşlerinde ''Hikaye ve şiir'' okuyanların lehine bir farklılık elde edilmiştir. Bu bulgu, meslekleri ile ilgili kitap okuyan öğretmen adaylarının alanları ile ilgili yapmış oldukları çalışmalarda farklı kaynaklara başvurdıkları, roman okuyan öğretmen adaylarının bilgiyi elde etmede belli bir araştırma stratejisi geliştirdiği, hikaye ve şiir okuyanlar ise, bilgileri somutlaştırmak ve daha iyi anlaşılmasını sağlamak için çeşitli teknolojik araçları kullandıkları biçiminde yorumlanabilir.

4.8. Bilgisayara Erişim Olanaklarına Göre, Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Becerileri ile ilgili Bulgular (According to the Opportunities for Using Computers, the Findings Related with the Information Literacy Skills of the Teacher Candidates)

Bilgisayara erişim olanaklarına göre, öğretmen adaylarının bilgi okuryazar becerilerine ilişkin görüşleri arasında 1.,2., 16., 22. ve 23. maddelerde anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunamamıştır. Görüşler arasında anlamlı farkın olmadığı maddelerle ilgili bulgular, bilgisayara erişim olanaklarına farklı olsalar dahi, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerini yakın düzeylerde gerçekleştirdikleri, şeklinde yorumlanabilir. Anılan maddelerdeki anlamlı farklılığın bilgisayara erişim olanakları içerisinde hangisinin lehine olduğunu gösteren bulgular Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Bilgisayara erişim olanaklarına göre öğretmen adaylarının, bilgi okuryazarlık becerilerine ilişkin görüşleri arasındaki fark (Table 9. According to the opportunities for using computers, the difference among the teacher candidates' views on the information literacy skills)

Madde Değişken No											
	İkametgah	N	\bar{X}	S	Sıra Ort	Sd	χ^2		P	A.F (MWU)	
23	Ev	209	2,98	1,34	256,45	2	6,530		0,00*	1-2	
	Üniversite	84	2,84	1,34	242,74	477				1-3	
	İnternet Cafe	187	2,64	1,30	221,67	479					
Madde Değişken No											
	İkametgah	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	P	A.F LSD
1	Ev	209	4,43	,72	Gruplar arası	37,609	2	18,805	32,51	0,00*	
	Üniversite	84	3,86	,78	Gruplar İçi	275,857	477	,578			1-2
	İnternet Cafe	187	3,87	,78	Toplam		479				1-3
2	Ev	209	4,17	,80	Gruplar arası	4,648	2	2,324	3,619	0,02*	
	Üniversite	84	4,03	,82	Gruplar İçi	306,350	477	,642			
	İnternet Cafe	187	3,95	,78	Toplam		479				
16	Ev	209	4,29	,79	Gruplar arası	7,086	2	3,543	3,543	0,00*	1-2
	Üniversite	84	4,00	,83	Gruplar İçi	296,239	477	,621			1-3
	İnternet Cafe	187	4,08	,75	Toplam		479				
22	Ev	209	4,32	,85	Gruplar arası	14,824	2	7,412	9,577	,00*	1-2
	Üniversite	84	4,08	,85	Gruplar İçi	369,168	477	,774			1-3
	İnternet Cafe	187	3,93	,91	Toplam		479				

*p<0,05

Tablo 9'da görüldüğü gibi, 1.maddede belirtilen ''**Bilgisayar ve diğer bilgi teknolojileri kullanarak bilgi kaynaklarına ulaşırım.**''; 2.maddede belirtilen'' **Bir konu hakkında araştırma yaparken, birden farklı kaynaktan araştırma yaparım.**''; 16. maddede belirtilen '' **Araştırma için verilen ödevi nerede ve nasıl araştıracağımı bilirim**'' 22.maddede belirtilen ''**Çalışmalarımı sunarken, konunun daha iyi anlaşılması için çeşitli teknolojik araçları kullanırım.**''; 23.maddede belirtilen '' **Bilgiyi elde etmek ve yorumlamak için yabancı dilimi geliştirmeye çalışırım.**'' ilişkin görüşlerde öğretmen adaylarının bilgisayara erişim olanakları içerisinde evde bilgisayar erişim olanağı olanlar ile üniversite ve internet cafeden erişim olanağı olanlar arasından, evde erişim olanağı olanlar lehine bir fark bulunmuştur. (p<0.05). Bu bulgu, öğretmen adaylarının çoğunluğunun bilgisayara evden, yarısından fazlasının üniversiteden ve yarısına yakınının da internet cafeden erişim sağladığı şeklinde ifade edilebilir. Diğer bir deyişle, evde bilgisayar erişim olanağı olan öğretmen adaylarının yarısından fazlasının bilgisayarı ödevlerini araştırma, yerli ve yabancı literatürden yararlanma, iletişim gibi amaçlarla kullandıkları biçiminde yorumlanabilir.

5. SONUÇ VE TARTIŞMA (CONCLUSION AND DISCUSSION)

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında;

Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri ile ilgili görüşlerinin dağılımı açısından genel olarak, bilgiye ulaşmada bilgi iletişim teknolojilerinden çok fazla yararlandıkları; ancak bilgiyi etik yollarla kullanmada yetersiz kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Polat (2005)'in, üniversitelerde kütüphane merkezli bilgi okuryazarlığı programlarının geliştirilmesi çalışması bu sonucu destekler niteliktedir. Polat (2005)'in 262 yüksek lisans öğrencisi üzerinde yürütmüş olduğu çalışmada, yüksek lisans öğrencilerinin çoğunluğunun bilginin etik ve yasal yollarla elde edilmesi ve bunun kullanılması konusunda yetersiz olduklarını belirtmiştir. Yapılan araştırmada elde edilen bu sonucu destekleyen diğer bir çalışma ise, Sheehy (2001)'nin yapmış olduğu çalışmadır. Sheehy (2001)'nin çalışmasında elde etmiş olduğu bulgular arasında, öğretmen adaylarının 16 haftalık staj süreci içerisinde bilgi kaynaklarına ulaşmada bilgi teknolojilerini (bilgisayar, eğitim yazılımları, projeksiyon cihazları vs) çok kullandıklarını, bilgi teknolojilerinin öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerinin gelişimine olumlu katkı sağladığını belirtmiştir.

Cinsiyetlerine göre, bilgi okuryazarlık becerilerine yönelik öğretmen adaylarının görüşleri arasında genelde anlamlı bir farklılaşma görülmemiş; ancak beş maddede erkek öğretmenler lehine bir maddede de kadın öğretmenler lehine farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır. Usluel (2007)'in öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları araştırması bu sonucu destekler niteliktedir. Usluel (2007)'in araştırmasında, bilgi okuryazarlık becerileri ile, cinsiyetleri arasında anlamlı fark görülmüş ve bu farklılık bilgi iletişim teknolojileri kullanma konusunda erkek öğrencilerin lehine çıkmıştır. Araştırmaya benzer diğer bir çalışmada, Volman (1994)'nin çalışmasıdır. Volman (1994) öğrencilerin bilgi ve iletişimi teknolojileri kullanma becerisinin erkek öğrencilerde daha fazla olduğunu belirtmiştir.

Bölümlerinin hangi öğretim kademesine öğretmen yetiştirdiğine göre, bilgi okuryazarlık becerilerine yönelik öğretmen adaylarının görüşleri arasında genelde anlamlı bir farklılaşma görülmemiş; ancak birkaç maddede hem ilköğretim hem de ortaöğretime öğretmen yetiştirme bölümlerinin lehine bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gömleksiz ve Öner (2010) tarafından yapılan öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı becerilerindeki zorlanma düzeyleri ilgili çalışma bu sonucu destekler niteliktedir. Gömleksiz ve Öner (2010) öğretmen adaylarının bilgiye nasıl erişeceğini, nasıl araştıracağını, bilgiyi elde etme aşamasında ne tür arama sistemlerini kullanacağını konusunda, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Fen Bilgisi Öğretmenliği programları ile ve Matematik Öğretmenliği, Resim Öğretmenliği programlarında öğrenim gören öğretmen adayları arasında anlamlı bir fark olduğunu, bu bölümler arasından Resim Öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarının bilgiye erişim noktasında daha az zorlandıklarını belirtmişlerdir.

Lise türüne göre, bilgi okuryazarlık becerilerine yönelik öğretmen adaylarının görüşleri arasında genelde anlamlı bir farklılaşma görülmemiş; ancak birkaç maddede genel lise ve mesleki- teknik lise mezunları arasından, mesleki lise mezunu olanların lehine bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı bu gün eğitimin her basamağı için belli amaçlar koymuştur. Milli Eğitimin genel amaçları içerisinde **bürokrasi, hizmet, tarım, sanayi** gibi hizmet alanları için memur, teknisyen, nitelikli işçi

yetiştirmek, yükseköğretime öğrenci kazandırmak bulunmaktadır. Özellikle yükseköğretime öğrenci yetiştiren ortaöğretimlerin vereceği eğitim, yükseköğretimin niteliğini etkilemektedir. Çünkü yükseköğretimde verilen eğitimlerin büyük bir kısmı ortaöğretimde verilen ve kazandırılan bilgi, becerilere dayanmaktadır. Öğrenciler ortaöğretimde bu bilgi ve becerileri iyi bir şekilde özümstedikleri takdirde, yükseköğretim alanında kazanacağı bilgileri sağlam bir şekilde yapılandıracaktır. Bu amaçla ortaöğretim alanında daha nitelikli bireylerin yetişmesi amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı eğitim-öğretim için birçok proje çalışması yapmaktadır. Yapılan bu projelerden biri; *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP)*: Bu projede alınan kararlardan biri modüller programı uygulanmasıdır. Programda **orta öğretimin bilgi iletişim teknolojileri yönünden donatılmaları, hayat boyu öğrenmenin sağlanması, meslek standardına bağlı olarak modüler programlar geliştirilmesi bulunmaktadır.** Sert (2007: 69)'e göre, **modüller program** tarafından gerçekleştirilen öğretim **öğrenci merkezli, yaşam boyu öğrenme ilkesine uygun, eğitim ve meslek standartları dikkate alınarak** hazırlanmıştır. Bilgi toplumu eğitim anlayışına uygun olarak hazırlanan bu öğretim şuan ülkemizde meslek-technik ortaöğretim kurumlarında uygulanmaktadır (Çelik, 2006: 127). Bu uygulamalar ile üniversitelerin farklı bölümlerine yerleşen bireyler yaşam boyu öğrenmenin anahtar kavramı olan bilgi okuryazarlık becerisini yerine getirmektedir. Aynı zamanda mesleki teknik lise mezunu olan bireyler üniversitenin belli bölümlerine yerleşmeden önce mesleki-technik eğitim ile gerekli olan bilgi, becerileri kazanmakta, kendisinde var olan bilişsel, psikomotor, duygusal potansiyellerini keşfetmekte ve kullanmaktadır (Esgin, 2006: 13; Babaç, 2008: 7). Bu beceriler içerisinde bireyin kendi kendine bilgiyi keşfetmesi, eleştirel düşünmesi, problem çözmesi gibi bir takım beceriler bulunmaktadır.

Öğrenim boyunca kaldıkları yere göre, bilgi okuryazarlık becerilerine yönelik öğretmen adaylarının görüşleri arasında genelde anlamlı bir farklılaşma görülmemiş; ancak birkaç maddede, arkadaşları ile, yurttan ve ailesi ile birlikte kalanlar arasından, ailesi ile kalanların lehine bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yabancı dil düzeylerine göre, bilgi okuryazarlık becerilerine yönelik öğretmen adaylarının görüşleri arasında maddelerin yarısında anlamlı bir fark olmadığı, ancak yarısında ise, yabancı dil düzeyleri zayıf, orta, iyi, çok iyi olanlar arasından "çok iyi olanların lehine bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Demiralay (2008), tarafından yapılan öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanımları açısından bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının değerlendirilmesi çalışması bu sonucu destekler niteliktedir. Demiralay (2008), çalışmasında öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanımları açısından bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları yabancı dil düzeyleri "çok iyi" olanların lehine bir fark görülmüştür.

Okunan kitap türüne göre, bilgi okuryazarlık becerilerine yönelik öğretmen adaylarının görüşleri arasında genelde anlamlı bir farklılaşma görülmemiş; ancak birkaç maddeden roman, hikaye ve şiir, mesleki, diğerleri (dini, siyasi, macera) arasından, roman, hikaye ve şiir, mesleki kitapları okuyanların lehine bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye'deki okuyucu tipine baktığımızda Bınarbaşı (2006)'nın yapmış olduğu çalışma dikkat çekmektedir. Eğitim fakültesi öğretmen adayları üzerinde yürütülen araştırmada öğretmen adaylarına okudukları en son üç kitabın ismini yazmaları istenmiş ve öğretmen adaylardan %83'ü en son okudukları üç kitabı yazarken, %1 hiç

kitap ismi yazamamıştır. Yine araştırmada elde edilen başka bir sonuçta öğretmen adaylarının en fazla okudukları kitap türü arasında, roman, hikaye ve ders kitapları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada öğretmen adayları, yıllık olarak 11-20 arasında kitap okuduklarını belirtmişlerdir. Fakat öğrencilerin son sınıfta öğrenim görmeleri yapılan bu tür araştırmaları olumsuz etkilemektedir. Çünkü öğretmen adaylarına okunan kitap türü sorulduğunda, kitaplar arasında özellikle KPSS yönelik kitapları da yerleştirmeleri çalışmaları sınırlamaktadır. Son sınıfta okuyan öğretmen adaylardan özellikle hikaye ve şiir okuyanların konuları somutlaştırma yoluna gidildiği görülmüştür.

Bilgisayar erişim olanaklarına göre, bilgi okuryazarlık becerilerine yönelik öğretmen adaylarının görüşleri arasında genelde anlamlı bir farklılaşma görülmemiş; ancak birkaç maddede evde, üniversite, internet cafe arasından, evde bilgisayar erişim olanağı bulunanların lehine bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Becker (1998), Hack ve Smey'in çalışmaları (1997) bu sonucu destekler niteliktedir. Becker'in (1998) öğretmenlerin, Hack ve Smey'in (1997) ise, öğretmen adaylarının bilgisayar, internet gibi teknolojik araçlardan çoğunluğunun ödev, proje, haberleşme-iletişim amaçlı kullandıklarını belirtmişlerdir. Araştırmayı destekleyen benzer bir çalışmada Demiralay (2008)'nin yapmış olduğu çalışmadır. Demiralay (2008) öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanımları açısından bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının değerlendirilmesi çalışması, öğretmen adayları bilgisayara erişim olanakları bakımından %33,6'sı sadece evden, %18,5'i sadece internet cafeden ve %3'ü de sadece üniversiteden erişim sağladığını belirtmişlerdir. Yapılan araştırmaya diğer bir benzer çalışmada Polat (2005)'in, üniversitelerde kütüphane merkezli bilgi okuryazarlığı programlarının geliştirilmesi çalışmasıdır. Polat (2005), farklı enstitülerden 262 yüksek lisans öğrencisinin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmada bilgisayardan yararlandıklarını ve çoğunluğunun bilgisayara erişim olanağını evde sağladığını belirtmişlerdir.

6. ÖNERİLER (SUGGESTIONS)

Araştırmadan elde edilen sonuçlara paralel olarak aşağıdaki öneriler getirilebilir:

- 21. Yüzyılda bilginin hızlı bir şekilde değiştiği "bilgi çağında yeni nesilleri bu topluma kazandıracak öğretmenlerin çok iyi bir şekilde donatılmaları gerekmektedir. Bunun başlangıç aşaması ise, üniversiteler olmalıdır. Çünkü öğretmenler öğretmenlik mesleğine başlamadan önce bir takım mesleki bilgileri üniversite sıralarında öğrenmektedirler. Fakat bu öğrenmeler öğretmen adayının mesleğe başladıktan sonra uygulama aşamasında pek fazla işine yaramamaktadır. Bunun için öğretmen adaylarına bilgi okuryazarlığı konusunda konferanslar, seminerler düzenlenmelidir.
- Bu çalışmanın örneklem grubu, son sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarıdır. Bundan sonraki çalışmaların farklı sınıf düzeylerinde gerçekleştirilmesi önerilebilir.
- Öğretmen adaylarına kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Özellikle üniversite elemanları ile kütüphane personeli ile işbirliği içerisine gitmelidir.
- Öğretmen adayının, teknolojik araçlardan özellikle bilgisayarı ve bilgisayar yazılımlarını bilmesi gerekmektedir. Çünkü

bilgisayar, iş ortamında ve **eğitim** kademesinin her basamağında kullanım alanı bulan **''insanları düşünmeye yöneltici bir kaldıraç''** görevindedir. Bilgi çağında önemi artan bilgisayar vasıtası ile öğretmen adaylarının;

- o Bilgiye Ulaşma Yolları,
- o Bilginin nasıl üretileceği ve nasıl kazanılacağı,
- o Bilgi seçiciliği
- o Eski bilgi ile yeni bilgiyi nasıl ilişkilendireceği,
- o Yeni bilgileri nerede, nasıl kullanacakları konusunda gerekli rehberlik yapılmalıdır.

NOT (NOTICE)

Bu makale, 16-18 Eylül 2010 tarihleri arasında Uluslararası Kıbrıs Üniversitesinde düzenlenen "19. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı" 'nda bildiri olarak sunulan Oturum Başkanının yazılı önerisi ve Yürütme Bilim Kurulu tarafından da "Başarılı" bulunan çalışmanın yeniden yapılandırılmış versiyonudur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Andretta, S.L., (2005). Information Literacy: A Practitioner's Guide. Oxford: Chandos Publishing.
2. Babaç, H., (2008). Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarında Uygulanan Bilişim Teknolojileri Alanı Modüller Öğretim Sisteminin Öğretmenler Açısından Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
3. Balay, R., (2004). Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi: 37(2), ss:61-82.
4. Behrens, S.J., (1994). A Conceptual Analysis and Historical Overview of Information Literacy. College & Research Libraries: 5, July 1994, page:309-322.
5. Bınarbaş, F., (2006). Üniversite Öğrencilerinin Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıklarının İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
6. Bruce, C.S., (1997) Seven Faces of Information Literacy in Higher Education. [Çevrimiçi]http://www2.fit.qut.edu.au/InfoSys/bruce/inflit/faces/faces1.htm (Genel ağdan 28.04. 2010 indirilmiştir).
7. Bruce, C.S., (2000). Information Literacy Programs and Research: An International Review. The Australian Library Journal: August, 2000, pp:209-218.
8. Çelik, S., (2006). Avrupa Birliği Eğitim Programları. Avrupa Birliği Vizyonu. Türkiye'de Eğitim ve Özel Okullar Sempozyumu. Antalya, Bildiriler Kitabı, ss.123-130
9. Demiralay, R., (2008), Öğretmen Adaylarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanımları Açısından Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
10. Doyle, C.S., (1994). Information Literacy in an Information Society: A Concept for the Information Age, Syracuse. ERIC: Clearinghouse on Information & Technology. New York.

11. Erdem, M. ve Akkoyunlu, B., (2002). Bilgi Okuryazarlığı Becerileri ve Bu Becerilerin Öğrencilere Kazandırılması için Düzenlenecek Öğrenme Ortamlarının Özellikleri. Journal of Qafqaz University: Vol. 9, pp:125-132.
12. Esgin, E., (2006). Eğitim-İstihdam İlişkisi Bağlamında Endüstri Meslek ve Teknik Liseleri. Ortaöğretimde Yeniden Yapılanma Sempozyumu. Ankara, Bildiriler Kitabı, ss:12-23
13. Hack, L. and Smey, S., (1997). A Survey of Internet By Use Teacher in Three Urban Connecticut Schools. School Media Library Quarterly: 25(3), page: 151-154
14. Gömleksiz, N. ve Öner, Ü., (2010), Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı Becerilerindeki Zorlanma Düzeyleri. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi ve Eğitim Programları ve Öğretim Derneği, Balıkesir-Ayvalık.
15. Kıncal, R.Y. ve Kartal, O.Y., (2009). Medya Okuryazarlığı Eğitimi. Milli Eğitim Dergisi. Kış 2009, Sayı:181, ss:318-333.
16. Koç, S. ve Koşaner, Ö., (2005). Bilgi Okuryazarlığı ve Aktif Bir Uygulama Örneği. II. Aktif Eğitim Kurultayı Bildirileri Kitabı.
17. Kurbanoglu, S., (2002). WWW Bilgi Kaynaklarının Değerlendirilmesi. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi. 19(1), ss:11-25.
18. Merter, F. ve Koç, S., (2010). İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgi Eğitimi Tutumu Konusundaki Tutumları. 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu. Elazığ, Bildiriler Kitabı, ss:524-528.
19. Numanoğlu, G., (1999). Bilgi Toplumu-Eğitim- Yeni Kimlikler-II, Bilgi Tolumu ve Eğitimde Yeni Kimlikler. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. Cilt:32, Sayı:1, ss:341-350.
20. Ocak, G., (2008). Web Tabanlı Çoklu Öğrenme Ortamlarının Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Performansı Üzerine Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimler Enstitüsü.
21. Polat, C., (2005). Üniversitelerde Kütüphane Merkezli Bilgi Okuryazarlığı Programlarının Geliştirilmesi: Hacettepe Üniversitesi Örneği. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
22. Polat, C., (2006). Bilgi Çağında Üniversite Eğitimi İçin Bir Açılım: Bilgi Okuryazarlığı Öğretimi. Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi. Sayı 3, ss:249-266.
23. Saatçioğlu, Ö., Özmen, Ö. ve Özer, P.S., (2003). Bilgi Okuryazarlığı Becerilerinin Geliştirilmesinde Kütüphanelerin Rolü ve 23.Dokuz Eylül Üniversitesi Uygulaması. Bilgi Dünyası Dergisi: Cilt:41, Sayı:1, ss: 45-63.
24. Sheehy, E.J., (2001). Student Teacher Mentoring Program: Teacher Training for Information Literacy in the Classroom. New York:State University of New York at Albany, United States.
25. Usluel, Y.K., (2007). Can ICT Usage Make a Difference on Student Teachers Information Literacy Self-efficacy. Library & Information Science Research. Cilt:29, Sayı:1, page:92-102.
26. Volman, M., (1997). New Technologies, New Literacies, New Differences. Gender and Ethnic Differences in Pupils use of ICT in Primary and Secondary Education. Journal of Curriculum Studies. 29(3), page:315-328.

EK 1. BİLGİ OKURYAZARLIK BECERİSİ ANKETİ

Cinsiyetiniz : 1-() Bayan 2-() Erkek		2. Bölümünüz				
3. Mezun Olduğunuz Lise 1 () Genel Lise 2 () Mesleki- Teknik Lise		4- Öğrenimimiz boyunca nerede kalıyorsunuz? 1 () Arkadaşlarınızla Evde 2 () Ailem ile Birlikte 3 () Yurttta				
5. Yabancı Dil Düzeyiniz 1 () Zayıf 2 () Orta 3 () İyi 4 () Çok İyi		6. En çok hangi tür kitapları okumayı seviyorsunuz? 1 () Roman 2 () Hikaye 3 () Şiir 4 () Mesleğim İle ilgili Kitaplar 5 () Diğerleri.....(Lütfen Yazınız)				
7. Bilgisayara Erişim Olanaklarınız: 1 () Ev 2 () Üniversite 3 () İnternet cafe						
		Her zaman	Çoğunlukla	Bazen	Nadiren	Hiç
1	Bilgisayar ve diğer bilgi teknolojileri kullanarak bilgi kaynaklarına ulaşırım.					
2	Bir konu hakkında araştırma yaparken, birden farklı kaynaktan araştırma yaparım.					
3	Bilgiye ulaşma aşamasında, araştırma yaptığım konunun uzmanı ile görüşür, literatür taraması yaparım.					
4	Araştırma konusu hakkında daha önce yapılan çalışmaların bir özetini yaparım.					
5	Araştırma başlamadan önce, konu hakkında neler biliyorum konusunda beyin cimlastiği yaparım.					
6	Eriştiğim bilgiyi bilimsel etik kurallarına özen göstererek kullanırım.					
7	Bilgi kaynaklarına ulaşma konusunda yayınlanan yasaları, yönetmelikleri, kurumsal politikaları yakından takip ederim.					
8	Araştırma sonucunda elde etmiş olduğum bilgileri eleştirel düşünmede ve problem çözmede kullanırım.					
9	Bilgileri nerede, ne zaman ve nasıl kullanacağımı plan yaparak belirlerim.					
10	Bilgileri uygulama aşamasında elde etmiş olduğum bütün bilgileri değil, ihtiyacım olan bilgileri kullanırım. (Bilgiyi Seçme).					
11	Elde etmiş olduğum bilgileri değerlendiririm.					
12	Bilgileri kendi içinde düzenlerim					
13	Bilgi kaynaklarından elde etmiş olduğum bilgileri kendi kelimelerim ile ifade ederek kullanırım.					

14	Araştırmalar sonucunda elde etmiş olduğum bilgileri rapor, ödev, makale vb. formatına dönüştürerek başka insanlar ile paylaşırım.					
15	Araştırmalarda sonucunda hazırlamış olduğum çalışmaları arkadaşlarım, alan uzmanlarının düşüncelerine başvurarak, onlardan gelen eleştirirleri, önerileri dikkate alırım.					
16	Araştırma için verilen ödevi nerede ve nasıl araştıracağımı bilirim.					
17	Elde etmiş olduğum bilgilerden yola çıkarak gelecekte bu bilgiler konusunda ne tür çalışmalar yapacağım konusunda planlar yaparım.					
18	Öğrenmeyi öğrenme'' adına sınıfta ve ya başka yerde karşılaştığım yeni bilgiler konusunda araştırma yapmak için grup ve ya bireysel etkinliklere katılırım.					
19	Bilginin hızlı bir şekilde değiştiği dünyada yeni bilgileri meslek ve günlük yaşamımda kullanarak çevreye uyum sağlarım.					
20	Bilgileri bir araya getirdikten sonra onları başka insanlar ile sunarken kurallara uyarım					
21	Araştırma yapacağım konunun içeriği çok geniş ise, konuyu kendi içinde sınırlandırırım.					
22	Çalışmalarımı sunarken, konunun daha iyi anlaşılması için çeşitli teknolojik araçları kullanırım.					
23	Bilgiyi elde etmek ve yorulmak için yabancı dilimi geliştirmeye çalışırım.					
24	Bilgiye ulaşmada başarısız olduğum durumlarda ümidimi kesmeyip farklı yöntemlere başvururum.					